

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์ของบ้านศรีบัวทอง ตำบลวังตะเคียน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด การวิจัยในหัวข้อดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นความสำคัญของการศึกษาภาคสนามเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนด้านกายภาพ ด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ระบบการบริการพื้นฐานของชุมชน ประวัตติความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทองและการศึกษากระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มโดยผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและการพัฒนากลุ่ม ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศต่อไป

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดลำดับและเสนอผลการศึกษาตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. บริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนตำบลวังตะเคียน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
 - 1.1 ประวัตติความเป็นมาของชุมชน
 - 1.2 ลักษณะทางกายภาพของชุมชน
 - 1.3 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน
 - 1.4 ลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชน
 - 1.5 ประวัตติความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
2. กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
 - 2.1 การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
 - 2.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
 - 2.3 กระบวนการผลิตผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
 - 2.4 ผลการดำเนินงานพัฒนาการกลุ่มที่ผ่านมา
 - 2.5 การตลาดกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง
3. ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่ม
 - 3.1 การวิเคราะห์ SWOT ปัญหาอุปสรรคของกลุ่ม

บริบทและข้อมูลทั่วไปของชุมชนตำบลวังตะเคียน อำเภอบางบาล จังหวัดตราด

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

วังตะเคียน คือ ชุมชนแห่งหนึ่งตั้งอยู่ในอำเภอบางบาล จังหวัดตราด ตามหลักฐานที่มีการเล่าสืบต่อกันมาได้กล่าวถึงประวัติตำบลวังตะเคียน ไว้ดังนี้คือ เดิมตำบลวังตะเคียนเป็นที่อยู่อาศัยของผู้คนจำนวนมากและมีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน มีเจ้าเมืองครอบครอง แต่ระยะต่อมาได้เกิดเภทภัย ผู้คนล้มตายและย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น เหลือผู้คนอาศัยอยู่ไม่กี่ครอบครัว สภาพพื้นที่เป็นป่าทึบ มีแม่น้ำเขาสมิ้งไหลลงมาจากอำเภอบ่อไร่ผ่านหมู่บ้านวังตะเคียน ในสมัยก่อนน้ำในแม่น้ำลึก ไสสะอาด บางแห่งก็เป็นเกาะแก่งมีน้ำวน เป็นธรรมชาติที่สวยงาม ในช่วงแม่น้ำที่ไหลผ่านตำบลวังตะเคียนนั้นเดิมมีต้นตะเคียนคู่ขึ้นอยู่ริมแม่น้ำเป็นช่วงที่มีวังน้ำวนลึกมาก ชาวบ้านในสมัยนั้นยังมีความเชื่อทางไสยศาสตร์ เชื่อเรื่องภูตผี ดังนั้นทุกปีก็จะมีการทำบุญตักบาตรที่โคนต้นตะเคียนเป็นประจำ ครั้นเมื่อทางราชการกำหนดให้ตั้งชื่อตำบล ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันตั้งชื่อตำบลว่าตำบลวังตะเคียน กำนันคนแรกของตำบลนี้คือ ชุนตะเคียน ซึ่งเสียชีวิตไปเมื่อ ปี พ.ศ. 2505 ขณะนั้นท่านมีอายุ 102 ปี

บ้านศรีบัวทอง เล่ากันว่าเคยเป็นที่ตั้งของเมืองซึ่งมีความเจริญมาก มีเจ้าเมืองปกครองชื่อว่า พระยาจางวาง จัดระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ คือ แบ่งการปกครองเป็น แบบ เวียง วัง คลัง นา มีทหาร ข้าราชการ และข้าทาสบริวารจำนวนมาก ควบคุมผู้คนให้ประกอบอาชีพทำนา และปลูกพริกไทย เมื่อพระยาจางวางเก็บภาษีจากการทำนาเป็นข้าว ได้ก็เก็บไปไว้ที่นางข้าว ซึ่งสถานที่นั้นอยู่ริมแม่น้ำเขาสมิ้งที่เรียกว่าท่าฉาง ปัจจุบันคือหมู่บ้านเทพนิมิต สำหรับการปลูกพริกไทยมีหลักฐานที่อ้างอิงได้คือบริเวณหมู่บ้านศรีบัวทองพบไม้แก่นซึ่งมีลักษณะคล้ายค้ำพริกไทย อยู่บริเวณหมู่บ้าน นอกจากนี้ก็ยังมีการเก็บภาษีเกลือ และนำไปเก็บรวบรวมสร้างฉางเก็บเกลือไว้ที่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งปัจจุบัน คือบ้านฉางเกลือ ตำบลห้วยแร้ง อำเภอบางบาล จังหวัดตราด ในด้านศาสนา พระยาจางวางได้สร้างวัดขึ้นวัดหนึ่งแต่เดิมไม่ปรากฏชื่อ แต่ต่อมามีชื่อว่า วัดปทุมบุปผาราม เพราะทางด้านตะวันตกของวัดมีหนองน้ำอยู่แห่งหนึ่งเต็มไปด้วยต้นบัว และเกิดมีดอกบัวใหญ่ขึ้นกลางหนองน้ำแห่งนี้ มีสีสนสวยงามมาก มีสีเหลือง ดังสีทอง ทั้งเกสรมีแวววาวระยับเมื่อต้องแสงอาทิตย์ เป็นที่อัศจรรย์แก่ผู้พบเห็นจึงเปลี่ยนชื่อวัดใหม่ว่า วัดศรีบัวทอง จนถึงปัจจุบันนี้ ศรีบัวทอง เคยเป็นที่ตั้งของอำเภอบางบาลมาก่อน สมัยที่เมืองตราดถูกฝรั่งเศสครอบครอง เมื่อปี พ.ศ. 2447 ดินแดนบางส่วนของอำเภอบางบาล ไม่อยู่ในเขตการปกครองของฝรั่งเศส ทำให้ยังอยู่ภายในราชอาณาจักรไทย คือท้องที่อำเภอบางบาล ปัจจุบันคืออำเภอบางบาล ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลท่าฉาง ปัจจุบันคือตำบลวังตะเคียน ต่อมาทางกระทรวงมหาดไทยเห็น

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับตำบลบ่อพลอย ตำบลนนทรี อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด

ทิศใต้ ติดกับตำบลทุ่งนนทรี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง และตำบลด่านชุมพล อำเภอ
บ่อไร่ จังหวัดตราด

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลเทพนิมิต ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัด

ประชากร ในพื้นที่ตำบลวังตะเคียน มีประชากรทั้งสิ้น 4,542 คน จำนวน 1,686
หลังคาเรือน ประชากรมีรายได้ต่อคน โดยเฉลี่ยตลอดทั้งปี คือ 23,000 บาท รายจ่ายในครัวเรือน
โดยเฉลี่ยตลอดทั้งปี คือ 60,000 บาท จำนวนประชากรมีรายละเอียดดังนี้

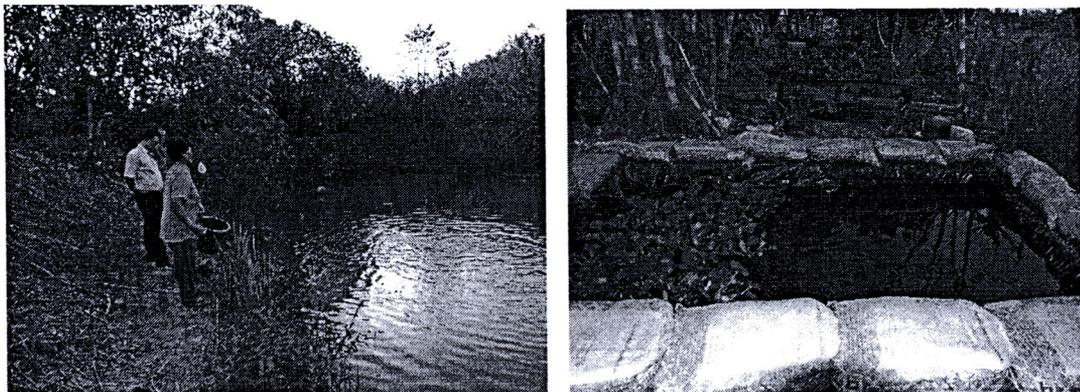
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนประชากรในตำบลวังตะเคียน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร(คน)
1.	บ้านโป่ง	339	950
2.	บ้านซ้อ	386	978
3.	บ้านศรีบัวทอง	218	562
4.	บ้านแก่งหิน	146	471
5.	บ้านตากแว้ง	170	418
6.	บ้านทุ่งพืด	223	631
7.	บ้านยายแห	204	532
	รวม	1,686	4,542

(ข้อมูลรายงานประจำปี 2552 ของ อบต.วังตะเคียน)

3. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน

3.1 ที่อยู่อาศัย ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของคนในชุมชนบ้านศรีบัวทอง ตำบล
วังตะเคียน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของตนเอง ในสวน ไนไร่ เป็นชุมชนที่มีบ้านกระจายอยู่ทั่วไป
จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ในช่วงกลางวันส่วนใหญ่ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะไปทำงานในไร่ใน
สวน จะมีเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุอยู่บ้าน และบริเวณบ้านจะมีการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์
มีบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพื่อเป็นอาหารในครอบครัวและเหลือแบ่งปันให้เพื่อนบ้านและขาย ตาม
หลักเศรษฐกิจพอเพียง



ภาพที่ 4.2 บ่อเลี้ยงปลาข้างบ้าน

สภาพด้านสังคมของตำบลวังตะเคียนเป็นการอยู่ร่วมกันของคนดั้งเดิมของชุมชน คนที่อพยพมาจากถิ่นอื่นมาจับจองที่ดินบริเวณนี้ กลุ่มคนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาประกอบอาชีพโดยการซื้อที่ดินจากเจ้าของเดิม และประกอบอาชีพอยู่ร่วมกัน

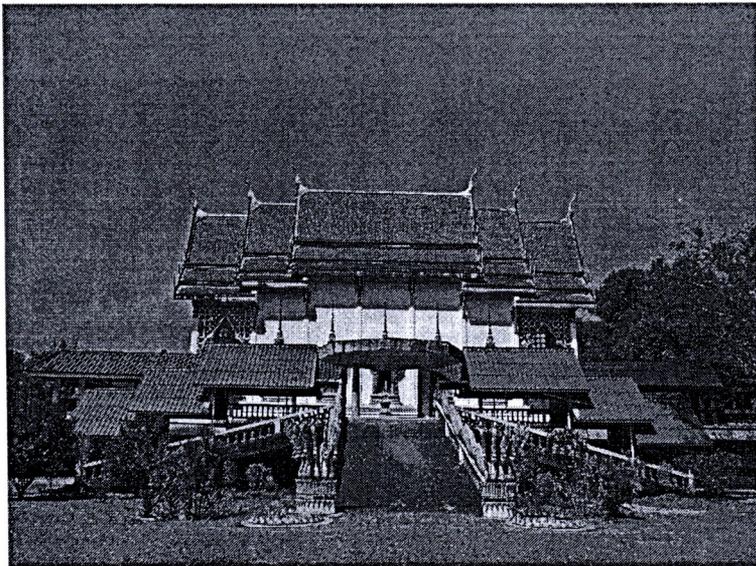
3.2 ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลวังตะเคียน ร้อยละ 90 - 95 นับถือศาสนาพุทธ และมีนับถือศาสนาอิสลามอยู่บ้างประมาณร้อยละ 5 ในตำบลวังตะเคียน มีวัด จำนวน 4 วัด คือ วัดหม้อ เป็นวัดที่เก่าแก่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2225 ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีอายุ 327 ปี ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหม้อ วัดศรีบัวทอง เป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่ง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2444 สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีอายุ 110 ปี ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านศรีบัวทอง วัดวังตะเคียน ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านแก่งหิน และวัดธรรมามิขุ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งพืด ที่พัทสงฆ์ 3 แห่ง คือ ที่พัทสงฆ์บ้านโป่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านโป่ง ที่พัทสงฆ์เทพประทานพร ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหม้อ และที่พัทสงฆ์ทุ่งพืด ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งพืด และมีมัสยิด จำนวน 2 มัสยิด คือ มัสยิดนูรูลสุดำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านตากแว้ง และมีมัสยิดนูรูลอิบาคะห์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหม้อ

3.3 ประเพณีและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนตำบลวังตะเคียน มีประเพณีการทำบุญสงกรานต์ การจัดงานวันผู้สูงอายุ ฉลองทราญ สรงน้ำพระสงฆ์ รดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ ประเพณีการตักบาตรเทโว ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา ประเพณีการลอยกระทง ประเพณีถือศีลของชาวอิสลาม และประเพณีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีและงานบุญต่าง ๆ ชาวบ้านจะพาครอบครัวไปทำบุญที่วัดและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนก็นิยมไปจัดที่วัดนับได้ว่าชุมชนแห่งนี้ถือวัดเป็นศูนย์รวมของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เห็นได้จากวัดศรีบัวทอง มีการสร้างโบสถ์ 2 ชั้น ชั้นบนใช้สำหรับกระทำกิจของสงฆ์ ชั้นล่างใช้สำหรับกระทำกิจของ

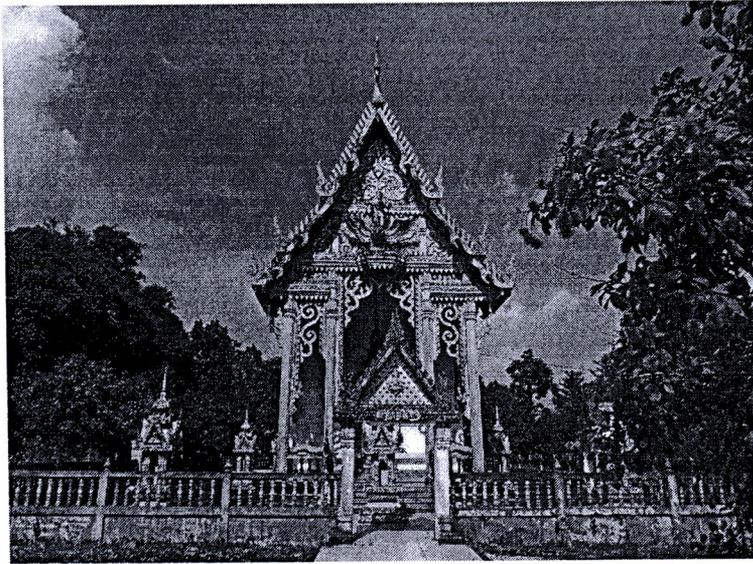
ประชาชนโดยทั่วไป เช่น ใช้เป็นสถานที่ทำบุญ ฟังธรรม และปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน
ทั้งหลาย นับว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า



ภาพที่ 4.3 อุโบสถหลังเก่าวัดศรีบัวทองปัจจุบันเป็นวิหาร มีเสมาเก่าแก่



ภาพที่ 4.4 อุโบสถหลังใหม่ 2 ชั้นของวัดศรีบัวทอง วัดศรีบัวทอง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2444 มีอายุ 110 ปี



ภาพที่ 4.5 อุโบสถวัดฆ้อง วัดฆ้องเป็นวัดเก่าแก่สร้างเมื่อ พ.ศ. 2225 ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีอายุ 327 ปี

4. ลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชน

ประชากรในตำบลวังตะเคียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่นา สวนผลไม้ เงาะ ทุเรียน มังคุด สวนยางพาราและสวนปาล์ม เป็นอาชีพหลัก มีอาชีพรับจ้างและค้าขายเป็นอาชีพรอง พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีใครอุดมสมบูรณ์นักเพราะแต่เดิมคนในชุมชนนี้นิยมการทำไร่มันสำปะหลัง และเพิ่งจะเปลี่ยนจากการทำไร่มันสำปะหลังมาทำสวนผลไม้และสวนยางพารา ประมาณ 20-30 ปีที่ผ่านมา หลังจากที่มีคนอพยพมาจากถิ่นอื่น และนายทุนจากต่างถิ่นมาซื้อที่ดินจากเจ้าของเดิม เศรษฐกิจโดยรวมไม่มีใครดีนัก เพราะอาชีพเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ บางปีได้ผลผลิตดี บางปีประสบกับปัญหาขาดทุน ปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่และยังไม่สามารถแก้ไขได้ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และเกิดอุทกภัยในพื้นที่บางแห่งที่อยู่ใกล้แม่น้ำเขาสมิง แต่คนส่วนใหญ่ก็อยู่กันอย่างมีความสุข โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครัวเรือน

5. ประวัติความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกบ้านศรีบัวทอง

กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ตั้งอยู่เลขที่ 68/2 หมู่ที่ 3 บ้านศรีบัวทอง ตำบลวังตะเคียน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โทรศัพท์ 086-1407688, 083-1119819

การจัดตั้งกลุ่มครั้งแรก ชื่อว่ากลุ่มทอพรหมเช็ดเท้า โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้จากนางลำไย ระกำ ซึ่งได้รับการฝึกอบรมการทอผ้าจากกลุ่มทอผ้าจังหวัดปราจีนบุรี นางลำไย ระกำได้นำภูมิความรู้ของตนมาทอเป็นผ้าเช็ดเท้าที่บ้านของตนเมื่อ ปี พ.ศ. 2543 นางลำไย เล่าว่าเดิมตน

มีภูมิลำเนาอยู่ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีน มีอาชีพค้าขาย ค้าส่งสินค้าทั่วไป ได้มาซื้อที่ดินในชุมชนบ้านศรีบัวทองทำสวน ตนเองมีภูมิความรู้เรื่องการทอเสื่อจากบรรพบุรุษ จึงใช้เวลาว่างจากงาน ทอเสื่อใช้เองในครอบครัวและขายให้เพื่อนบ้านใกล้เคียง ถ่ายทอดภูมิความรู้ที่ได้รับจากบรรพบุรุษและจากการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากจังหวัดปราจีนบุรีแก่นางสาวถ้ำของ ระกำ บุตรสาว และเพื่อนบ้านที่สนใจ โดยเปลี่ยนจากการทอเสื่อที่ใช้กก มาใช้เศษผ้าแทน เนื่องจากไม่มีวัตถุดิบ ครั้งแรกทอเป็นผ้าเช็ดเท้าทำใช้เองในครอบครัวและจำหน่ายให้แก่เพื่อนบ้านใกล้เคียง การทำในช่วงแรกยังไม่มีตลาดจำหน่ายสินค้า มีนายไพฑูรย์ ทิมกระจ่าง ซึ่งเป็นพนักงานอนามัยบ้านโป่งช่วยสนับสนุนนำสินค้าไปจำหน่ายให้



ภาพที่ 4.6 ผู้นำทางภูมิปัญญาทอผ้าอเนกประสงค์
นางลำไย ระกำ ผู้ถ่ายทอดภูมิรู้เรื่องการทอผ้าอเนกประสงค์

ต่อมาปี พ.ศ. 2544 ผู้ใหญ่ประดิษฐ์ ไทยรัฐ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านศรีบัวทองและ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนางรัตนาพร อิมทิม ได้ให้การสนับสนุนจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อหารายได้เสริมให้กับ ประชาชนในชุมชนของตน ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2544 โดยการดูแลรับผิดชอบ ของพัฒนากรอำเภอเขาสมิง คุณพรณิภา แพงมี มีการจัดหาแหล่งเงินทุนให้กลุ่มกู้ยืมเพื่อนำไปซื้อ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการผลิตโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารออมสินสาขาเขาสมิง กู้ยืมมา ประมาณ 6 เดือน แล้วได้ดำเนินการกู้ยืมเงินเศรษฐกิจชุมชนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล วังตะเคียน เมื่อ ปี 2544 เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและซื้อจักรอุตสาหกรรมจำนวน 100,000 บาทโดย ไม่เสียดอกเบี้ย ระยะการกู้ยืมภายใน 5 ปี เมื่อตั้งขึ้นครั้งแรกมีสมาชิก 25 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 19 คน กลุ่มมีการพัฒนาเรื่อยมาและมีการขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ตามหนังสือรับรอง การแจ้งข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ออกให้แก่ กลุ่มอาชีพทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง

ประเภท องค์ความรู้ของกลุ่มบุคคลท้องถิ่น สาขาการผลิตผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ ชื่อเรื่องการทำผ้าเช็ดเท้า ทะเบียนข้อมูลเลขที่ อถ 1866 เลขที่ รกป.01 เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2547 และได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับสองดาว ประจำปี พ.ศ. 2547 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Product Champion) ปี 2547 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 และได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศรีบัวทอง รหัสทะเบียน 3-23-03-03/1-0002 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพทอผ้าอเนกประสงค์ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับสามดาว ในปี พ.ศ. 2549 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ในปี พ.ศ. 2550 กลุ่มได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนบ้านศรีบัวทอง ในเขตปฏิรูปที่ดินดีเด่น ลำดับที่ 3 ของจังหวัดตราด เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2550 และได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรฐานเลขที่ มผช. 412/2547 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

เพื่อให้การดำเนินการของกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์เป็นไปด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและพัฒนาจิตใจคนในสังคมให้มีคุณธรรม ทางกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์ จึงได้ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและอุดมการณ์ของกลุ่มไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม คือ

1. เพื่อให้สมาชิกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อหารายได้เสริมให้ประชาชนในชุมชน มีแนวทางการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยสู่ประชาชนในชุมชน ทำให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

เป้าหมายของกลุ่ม คือ

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าอเนกประสงค์ให้มีคุณภาพได้รับการคัดสรรให้ได้ดาวเพิ่มขึ้นจาก 3 ดาว เป็น 4 ดาว

2. ต้องการสมาชิกที่มีฝีมือในการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น

อุดมการณ์ของกลุ่ม คือ

ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เพื่อสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาไทยก้าวไกลสู่สากลเพื่อเป็นรายได้เสริมในครอบครัว ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์หลักคือต้องการให้สมาชิกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หารายได้เสริมให้ประชาชนในชุมชนมีแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยสู่ประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยมีอุดมการณ์ คือ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เพื่อสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาไทยก้าวไกลสู่

สากลเพื่อเป็นรายได้เสริมให้ครอบครัว และมีเป้าหมายพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าอเนกประสงค์ให้มีคุณภาพได้รับการคัดสรรให้ได้ดาวเพิ่มขึ้นจาก 3 ดาว เป็น 4 ดาว ตามโครงการคัดสรรผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และต้องการสมาชิกที่มีฝีมือในการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น จากวัตถุประสงค์อุดมการณ์เป้าหมายของกลุ่มดังกล่าว ถ้าได้มีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริมแล้วสามารถพัฒนาเป็นกลุ่มใหญ่และขยายงานออกสู่ท้องตลาดได้มาก ทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นและสามารถนำออกจำหน่ายตามงานต่าง ๆ ในสถานที่จัดแสดงสินค้า ซึ่งถ้าสินค้าเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีคุณภาพดีสวยงาม แตกต่างจากสินค้าของกลุ่มอื่น ๆ ก็จะทำให้สามารถจำหน่ายได้มากขึ้นและเมื่อมีการผลิตมากส่งจำหน่ายได้มากขึ้น จะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนบ้านศรีบัวทอง ตำบลวังตะเคียนดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะทำให้กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์มีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์สมาชิกมีความชำนาญและมีฝีมือดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทองมีความมั่นคง สามารถก้าวไป สู่เป้าหมายระดับสากล เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศและถ้ากลุ่มมีศักยภาพที่จะส่งขายต่างประเทศได้ก็จะทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดี รวมถึงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเจริญก้าวหน้าต่อไป

กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกบ้านศรีบัวทอง

1. โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ซึ่งมีคณะกรรมการทั้งหมด 9 คน มีนางสาวลำยอง ระกำ เป็นประธานกลุ่มเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความไว้วางใจ มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเป็นอย่างดี นางพุดซ้อน อาษาศรี เป็นเลขานุการกลุ่ม และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านศรีบัวทอง นางสุภาพร อิ่มทิม เป็นเหรัญญิกและเป็นผู้ประสานงานของกลุ่ม ให้การสนับสนุนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อนการบริหารจัดการกลุ่มให้ดำเนินการได้อย่างดียิ่ง ประกอบกับคณะกรรมการทุกคนเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพดี นอกจากนี้การแบ่งงานหรือจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดแบ่งตามความถนัดด้วยความสมัครใจ

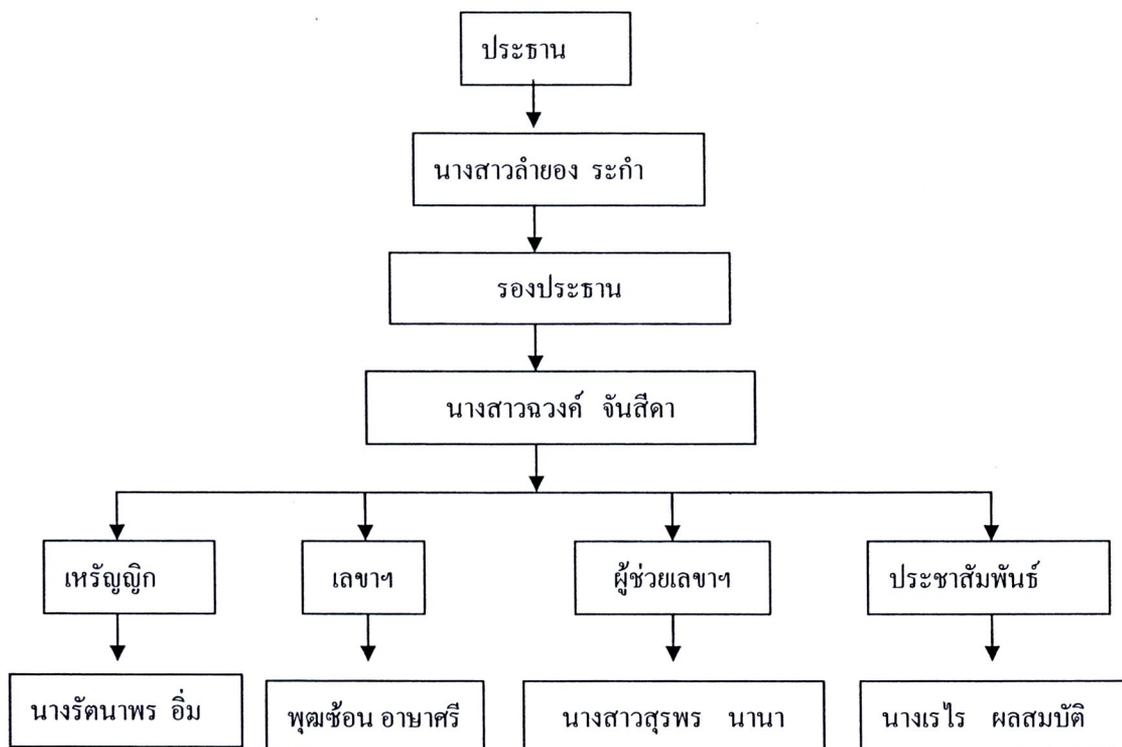
ในส่วนของการบริหารจัดการกลุ่ม ในช่วงแรกเกิดจากความสนใจของกลุ่มคนเพียง 4 - 5 คน เป็นการทำกิจกรรมภายในครัวเรือน ระบบเครือข่าย มีการทอผ้าเช็ดเท้าโดยใช้พื้นความรู้เรื่องการทอเสื่ออกและมีการก่อตั้งกลุ่ม ครั้งแรกมีสมาชิก 25 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 19 คน คณะกรรมการมีการประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง โดยในแต่ละเดือนจะมีการพบกลุ่มเพื่อประชุมแจ้งข่าวสาร การฝากเงิน การชำระเงินกู้ของสมาชิกกลุ่มในทุกวันที่ 9 ของเดือน เวลา 09.00 - 12.00 น. เป็นการระดมเงินออมของสมาชิกเดือนละ 50 บาท นอกจากนี้จะมีการประชุมเกี่ยวกับการส่งผลิตภัณฑ์

ของกลุ่มเข้ารับการคัดสรรผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประจำปี การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การหาตลาดจำหน่าย การร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ การขอมาศึกษาดูงานของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด

คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย

1. นางสาวลำยอง ระกำ	ประธาน
2. นางสาวฉวงค์ จันสีดา	รองประธาน
3. นางรัตนาพร อิ่มทิม	เหรัญญิก
4. นางพุดซ้อน อาษาศรี	เลขานุการ
5. นางสาวสุรพร นานานอก	ผู้ช่วยเลขานุการ
6. นางเรไร ผลสมบัติ	ประชาสัมพันธ์
7. นายบุญเลิศ อาษาศรี	กรรมการ
8. นางลำไย ระกำ	กรรมการ
9. นายเสน่ห์ อิ่มทิม	กรรมการ
10. นางบุญอยู่ อาษาศรี	สมาชิก
11. นางอรุณ สนธิ	สมาชิก
12. นางสมจิตร สะตะพันธ์	สมาชิก
13. นางวันเพ็ญ สนธิ	สมาชิก
14. นางวรินทร์ ศรีวิริญ	สมาชิก
15. นางสาววันเพ็ญ สนธิ	สมาชิก
16. นายสมนึก อิ่มทิม	สมาชิก
17. นายชาติชาย เรือนแก้ว	สมาชิก
18. นายวินัย สนธิ	สมาชิก
19. นายวิจารณ์ รอดนวล	สมาชิก

แผนผังการบริหารจัดการกลุ่ม



ภาพที่ 4.7 แผนผังการบริหารจัดการกลุ่ม

ในส่วนของการแบ่งงานในคณะกรรมการกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ได้แบ่งหน้าที่กันเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงินการบัญชี ฝ่ายดูแลสินค้า ฝ่ายจัดซื้อ โดยแต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันดังนี้

ฝ่ายผลิต มีหน้าที่ผลิตสินค้าออกจำหน่าย ผู้รับผิดชอบคือประธาน นางสาวลำยอง ระกำ
ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่ดูแลเรื่องการจัดหาตลาด กำหนดราคาสินค้าและหาสถานที่ออกร้าน ผู้รับผิดชอบคือนางสาวสุรพร นานานอก และสมาชิก

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่ บุคคลต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบ คือนางเรไร ผลสมบัติ

ฝ่ายการเงินการบัญชี มีหน้าที่ทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ของกลุ่ม ผู้รับผิดชอบ คือนางรัตนาพร อิ่มทิม

ฝ่ายดูแลสินค้า มีหน้าที่ตรวจเช็คสินค้าผู้รับผิดชอบคือ นางพุ่มซ้อน อาษาศรีและนางสาวสุรพร นานานอก

ฝ่ายจัดซื้อ มีหน้าที่จัดหา จัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ วัตถุดิบ ผู้รับผิดชอบคือรองประธาน นางสาวจวงค์ จันสีดาและกรรมการ

การบริหารจัดการเรื่องเงินทุน กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ได้รับการสนับสนุนจาก พัฒนาการอำเภอเขาสมิง คุณพรธนิภา แพงมี โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนให้กลุ่ม กู้ยืมเพื่อนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการผลิตโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารออมสินสาขาเขาสมิง กู้ยืมมาประมาณ 6 เดือน แล้วได้ดำเนินการกู้ยืมเงินเศรษฐกิจชุมชนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน เมื่อ ปี 2544 เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและซื้อจักรอุตสาหกรรมจำนวน 100,000 บาท โดยไม่เสียดอกเบี้ย ระยะการกู้ยืมภายใน 5 ปี นอกจากนี้ยังได้รับเงินสนับสนุนจากสหกรณ์จังหวัดตราด จำนวน 50,000 บาท และการระดมเงินหุ้นจากสมาชิกเดือนละ 50 บาท การบริหารด้านการเงินมีการให้สมาชิกกู้ยืมเงินของกลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับทอผ้าอเนกประสงค์ คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน เงินดอกเบี้ยที่ได้เป็นของกลุ่ม การบริหารจัดการด้านบัญชีมีการจัดทำบัญชีแยกประเภทดังนี้ คือ

1. บัญชีเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดที่รับมา
2. บัญชีเงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม – การคืนเงินยืม
3. การทำบัญชีเงินฝากเงินหุ้นจากสมาชิก
4. บัญชีจัดซื้อวัตถุดิบ และบัญชีขายวัตถุดิบ
5. บัญชีรายรับ รายจ่ายการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ระบบการเงิน ภายในในกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง มีฝ่ายการเงิน ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพราะเมื่อมีการประชุมจะต้องแจ้งเรื่องการเงินให้สมาชิกทราบด้วยทุกครั้ง

ระบบผลประโยชน์ กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ขายวัตถุดิบ(เศษผ้า) ให้สมาชิกในราคาต้นทุน กิโลกรัมละ 10 บาท ผ้าอเนกประสงค์ ขนาด 12.5 x14 นิ้ว ใช้เศษผ้าประมาณ 0.2 กิโลกรัม ขนาด 17x24 นิ้ว ใช้เศษผ้าประมาณ 0.5 กิโลกรัม ต้นทุนในการทอผ้าอเนกประสงค์ขนาด12.5 x14 นิ้ว ประมาณ 4 บาท เมื่อทำเสร็จแล้วกลุ่มรับซื้อสมาชิกในราคาฝืนละ 10 บาท กลุ่มนำไปขายส่งราคาฝืนละ 19 บาท ต้นทุนในการทอผ้าอเนกประสงค์ขนาด 17 x 24 นิ้ว ประมาณ 10 บาท เมื่อทำเสร็จแล้วกลุ่มรับซื้อสมาชิกในราคาฝืนละ 20 บาท กลุ่มนำไปขายส่งราคาฝืนละ 39 บาท ผ้าอเนกประสงค์ขนาด 25x25 นิ้ว ใช้เศษผ้าในการทอประมาณ 1- 1.5 กิโลกรัมต่อฝืน ราคาจำหน่ายฝืนละ 130 บาท และกลุ่มมีการเพิ่มมูลค่าโดยการนำมาใส่บรรจุภัณฑ์ สามารถนำไปเป็นของขวัญของฝากได้ และเมื่อสิ้นปีจะมีการปันผลให้กับสมาชิกตามผลกำไรที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ อีกครั้งหนึ่ง

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกบ้านศรีบัวทองการมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยผ่านที่ประชุม เพื่อให้การทำงานเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมภายในกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นทุกขั้นตอนที่มีการทำงาน โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำงานและร่วมรับผลประโยชน์ และจากการสังเกต การสัมภาษณ์พูดคุยพบว่า คณะกรรมการของกลุ่มทุกคนร่วมคิดร่วมทำ มีความเสียสละทำงานเพื่อพัฒนากลุ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและสมาชิกอย่างทั่วถึง

จากผลสรุปที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ชัดว่ากลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ตำบลวังตะเคียน มีองค์ประกอบกลุ่มที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นกลุ่ม ความเป็นตัวตน และมีวิถีดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการผลิตผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ทำการผลิตผ้าอเนกประสงค์ โดยการนำวัสดุเหลือใช้จากการตัดเสื้อผ้าประเภทผ้าชนิดที่อ่อนนุ่ม ตามร้านในจังหวัดและจากโรงงานมาเพิ่มมูลค่า โดยการทอด้วยมือเป็นผ้าอเนกประสงค์ออกมาเป็นผืน และยกดอกลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายข้าวหลามตัดและนำมาเย็บใส่ขอบกุ้นตะเข็บด้วยจักรอุตสาหกรรม เพื่อให้ดูเรียบร้อยสวยงาม คงทน จนกลายเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับทางกลุ่มเป็นอย่างมาก ผ้าอเนกประสงค์เป็นงานประดิษฐ์ที่ได้รับการยอมรับและความนิยมอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจมาจากสาเหตุต้นทุนไม่สูงมากนัก ขั้นตอนและวิธีการทำไม่ยุ่งยาก ผลงานที่ออกมามีหลายรูปแบบ ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใช้เป็นผ้าเช็ดเท้า ใช้เป็นผ้าอาสนะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ ใช้เป็นที่รองนั่งสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม ใช้วางหลังโทรทัศน์และตู้เย็น ผลงานประณีต สวยงาม คงทนรูปแบบมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนของกลุ่มอื่น ทางกลุ่มกำลังพัฒนารูปแบบและพัฒนาฝีมือให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ประณีต สวยงาม มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดยิ่งขึ้นรวมทั้งสามารถทำเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับผู้ทำเป็นอย่างดี

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนการผลิตผ้าอเนกประสงค์ดังนี้

วัสดุอุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

1. เศษผ้า
2. ด้ายโอลีน
3. ด้ายเอ็นแดง

อุปกรณ์

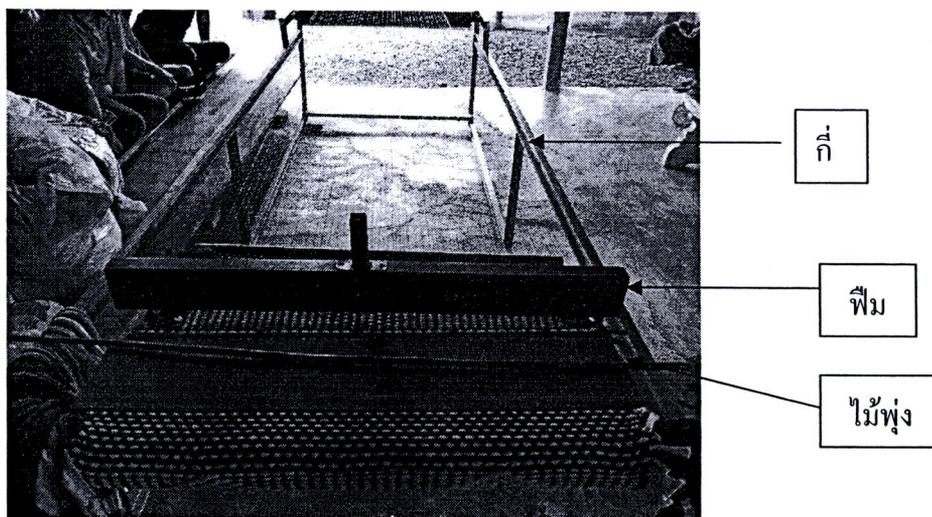
1. กี่ 1 ตัว
2. ฟืม 1 อัน
3. ไม้พุ่ง 1 อัน
4. กรรไกร 1 เล่ม
5. ฟิวเจอร์บอร์ด
6. สายวัด 1 เส้น
7. เข็มเย็บริม 1 เล่ม

ขั้นตอนการผลิต

1. ร้อยเชือกโกลีนข้างละ 1 คู่ จากนั้นร้อยด้ายแดงที่เว้นไว้ให้เต็มฟืม แต่ต้องคายเกลียวก่อนร้อยด้ายทุกครั้ง หลังจากร้อยด้ายเสร็จให้หมุนเกลียวให้ตั้ง
2. นำผ้าที่เตรียมไว้จากการคัดเลือกสี และตัดผ้าให้เท่ากับฟืมแล้วจึงนำมาพุ่งใส่กึ่งที่ร้อยเชือกไว้แล้ว ให้สวยงาม และได้ขนาดตามมาตรฐานคือ 17 นิ้ว สำหรับผืนใหญ่
3. หลังจากทอเสร็จผืนแล้ว ให้ใช้ฟิวเจอร์บอร์ดกั้นระหว่างกลางผืนที่จะทอต่อจนเต็ม กี่
4. หลังจากนั้นตัดแผงผ้าออกจากกึ่งและนำมาตัดแยกผืนโดยใช้กรรไกรตัดด้ายระหว่างกลางของฟิวเจอร์บอร์ด แล้วผูกให้แน่น
5. จัดเก็บด้าย ตัดแต่งผืนผ้า ซายผ้า และกุนด้วยผ้าโดยรอบ ให้ดูเรียบร้อย
6. จัดลงบรรจุภัณฑ์เตรียมนำจำหน่ายสู่ผู้บริโภค



ภาพที่ 4.8 วัตถุดิบสำหรับทอผ้าอนกประสงค์



ภาพที่ 4.9 อุปกรณ์การทอผ้าอเนกประสงค์

4. ผลการดำเนินงานพัฒนาการกลุ่มที่ผ่านมา

เชิงปริมาณ ทำผลิตภัณฑ์ได้เดือนละ ประมาณ 200 - 500 ชิ้น

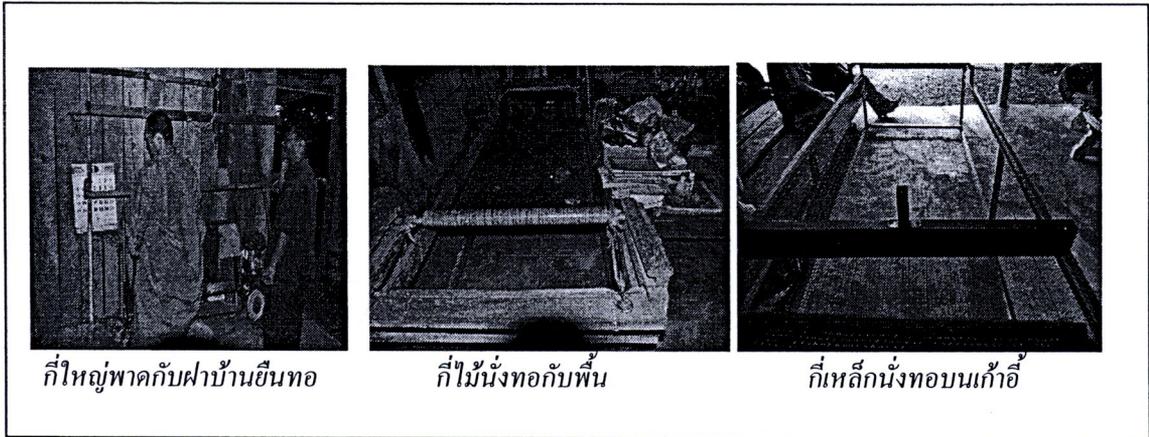
เชิงคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับสองดาว ประจำปี พ.ศ. 2547 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพทอผ้าอเนกประสงค์ ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับสามดาว ในปี พ.ศ. 2549 ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาถึงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์ได้ดำเนินงานเพื่อพัฒนาการกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า มีกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรมที่ได้ดำเนินการและพัฒนาไปแล้ว ดังมีรายละเอียด คือ

4.1 การฝึกอบรมด้านความรู้

ในช่วงแรกที่เริ่มจัดตั้งกลุ่มได้มีการเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ในหลาย ๆ ประเด็น เช่น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการกลุ่ม การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือ การฝึกอบรมเพื่อการทำบัญชี นอกจากนี้ยังมีการไปฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และศึกษาดูงาน ที่จังหวัดปราจีนบุรี อิมแพ็คเมืองทองธานี กรุงเทพฯ

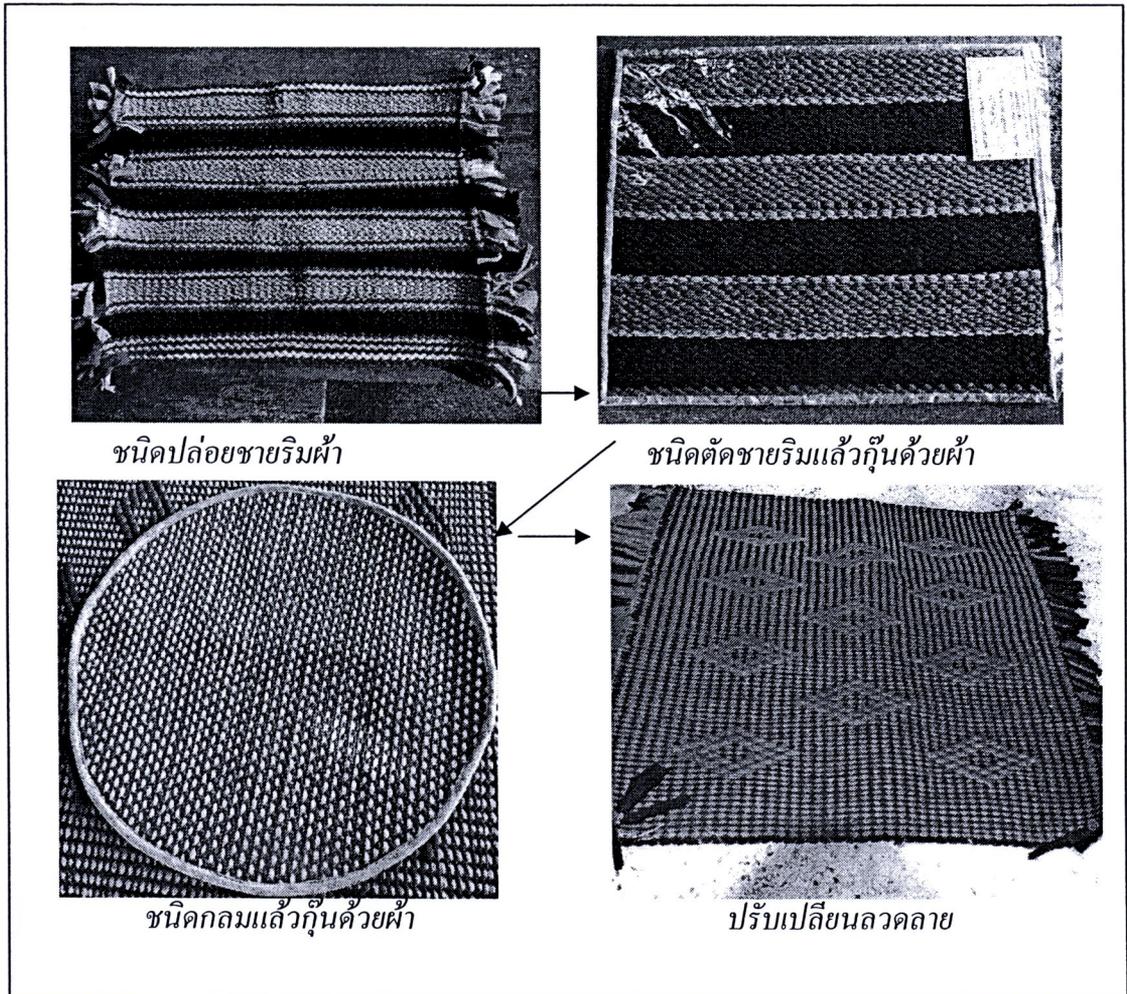
4.2 การพัฒนากลุ่ม



ภาพที่ 4.10 การพัฒนาอุปกรณ์การทอผ้าอเนกประสงค์

4.2.1 การพัฒนาการผลิตด้านอุปกรณ์การผลิต

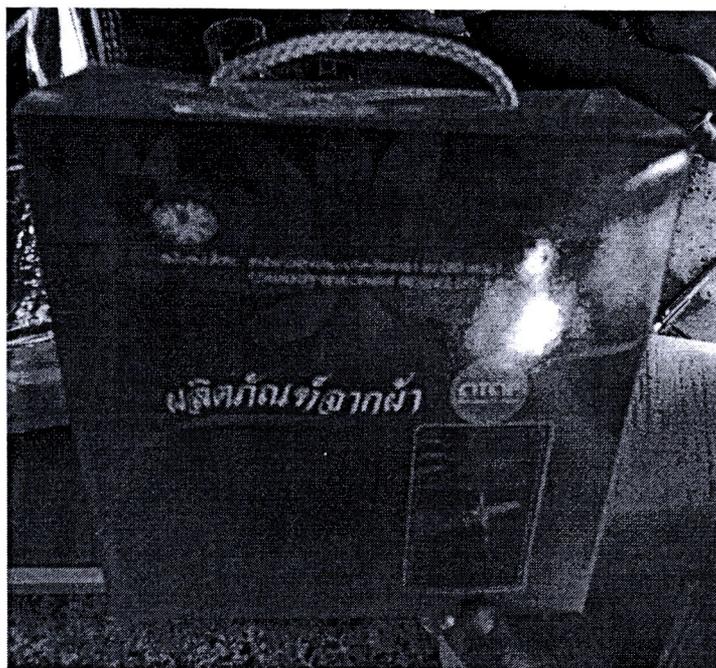
จากการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มทำให้มีการพัฒนาที่ ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการทอผ้าอเนกประสงค์ ให้มีความเหมาะสมและทำงานสะดวกสบายขึ้น ซึ่งมีการพัฒนาตามลำดับเรื่อยมา คือครั้งแรกใช้โครงที่ด้วยไม้ผสมกับเหล็กขนาดใหญ่ที่เคยใช้ทอเสื่ออก ใช้ที่วางพาดกับฝ้ายบ้านและฮินทอผ้าอเนกประสงค์ ต่อมาพัฒนาที่เป็นชนิดทำด้วยไม้และนั่งทอกับพื้น และปัจจุบันพัฒนาที่เป็นทำด้วยเหล็กใช้เก้าอี้นั่งทอทำให้ทำงานคล่องตัว สะดวกสบายขึ้น



ภาพที่ 4.11 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

4.2.2 การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์

จากการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็นและการไปศึกษาดูงาน ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ผลจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันดังกล่าวทำให้มีการปรับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น คือ พัฒนาผลิตภัณฑ์จากที่ทอแล้วปล่อยชายผ้าไว้เป็นผ้าเช็ดเท้า พัฒนาเป็นตัดชายผ้าออกทิ้งและกั้นโดยรอบด้วยผ้า เป็นรูปทรงต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ เช่น รูปสี่เหลี่ยม วงกลม วงรี และมีการพัฒนาลวดลายการทอซึ่งแต่เดิมเป็นการทอสลับสีธรรมดา พัฒนาทอลวดลายเป็นรูปสี่เหลี่ยม ข้าวหลามตัดและอื่น ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ



ภาพที่ 4.12 การบรรจุผลิตภัณฑ์

4.2.3 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของสินค้า

นับตั้งแต่จัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2544 ทางกลุ่มยังไม่มีความรู้ในเรื่องของบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2548 หน่วยงานในอำเภอเขาสมิง องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน กรมการศึกษานอกโรงเรียนและกรมการพัฒนาชุมชน ได้เข้ามาสนับสนุน ออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์เพื่อใช้สำหรับบรรจุผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไว้จำหน่ายแก่ลูกค้าอย่างมีมาตรฐาน นอกจากนั้นทางกลุ่มได้เข้าร่วมกับทางอำเภอเขาสมิง องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยเข้าร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพผลิตภัณฑ์ระดับชุมชนในการทอผ้าอเนกประสงค์

4.2.4 การพัฒนาสร้างเครือข่าย

มีผู้มาศึกษาดูงานของกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทองและได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากร ฝึกอบรมการทอผ้าอเนกประสงค์ไปยังกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ บ้านคลองปอ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด กลุ่มแม่บ้านบ้านเปรี๊ตใน ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด กลุ่มแม่บ้านบ้านวังดัก สวนโน อำเภอเมือง จังหวัดตราด กลุ่มแม่บ้านสะตอ ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และกลุ่มแม่บ้านบ้านท้ายวัง ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยมีจุดประสงค์คือ เมื่อแต่ละกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์ได้ทางกลุ่มวิสาหกิจทอ

ผ้าอเนกประสงค์ บ้านศรีบัวทองรับซื้อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดในราคายุติธรรม เพื่อนำจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคต่อไป ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือกลุ่มตั้งใหม่ให้มีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และเมื่อกลุ่มเหล่านี้มีความเข้มแข็งก็สามารถติดต่อกับลูกค้าได้โดยตรง

5. การตลาดกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกบ้านศรีบัวทอง

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง มีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยแบ่งตลาดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

5.1 ตลาดในชุมชน คนในชุมชนเมื่อมีความต้องการผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่จะมาซื้อที่กลุ่มโดยตรง

5.2 ตลาดนอกชุมชน สมาชิกนำผลิตภัณฑ์วางขายเองตามตลาดนัด ฝากขายตามร้านขายของฝากของจังหวัดตราด เช่น ร้านของครูเผือก ในตลาดเขาสมิง และร้านขายของฝากหน้าเมืองบ้านท่าจอด อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เป็นการจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดตราดส่วนหนึ่ง แต่ยังไม่มากนัก

5.3 ตลาดในระดับประเทศ ทางกลุ่มมีการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในการแสดงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดแสดงขึ้น เช่น ที่อิมแพ็คเมืองทองธานีและการส่งจากลูกค้าต่างจังหวัดที่มาศึกษาดูงาน

ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่ม

ในการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง ในครั้งนี้ผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์ SWOT ใน 4 ประเด็น คือ จุดแข็งของกลุ่ม (Strength) จุดอ่อนของกลุ่ม (Weak) โอกาสในการพัฒนาของกลุ่ม (Opportunity) และข้อจำกัดของกลุ่ม (Treat) โดยผลที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT นี้ทางผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางเพื่อแสดงให้เห็นในภาพรวมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มทอผ้าอเนกประสงค์บ้านศรีบัวทอง

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weak)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunity)	ข้อจำกัด (Treat)
<p>1. ระบบการบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง - ขอสนับสนุนจากหน่วยงานราชการได้หลายหน่วยงาน - การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มค่อนข้างสูง - การบริหารกลุ่มยึดหลักของการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย - มีการแบ่งงานมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบชัดเจน <p>2. ระบบข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำข้อมูลมาพัฒนารูปแบบที่ใหม่ ๆ อยู่เสมอ - หาข้อมูลการออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์จากภายนอกกลุ่มเสมอ <p>3. คุณภาพของผลิตภัณฑ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นผลิตภัณฑ์โอทอประดับ 3 ดาว - มีใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม - ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม เรียบร้อย คงทน <p>ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม</p>	<p>1. ระบบการบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกมีฝีมือและทักษะความชำนาญมีน้อย - สมาชิกมีภาระหน้าที่ส่วนตัว <p>2. ระบบข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดข้อมูลด้านเอกสาร - วัตถุประสงค์/อุปกรณ์ - วัตถุประสงค์ ไม่มีในท้องถิ่น ต้องซื้อจากโรงงาน - ในต่างจังหวัด บางครั้งขาดวัตถุดิบ <p>4. ด้านการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่มั่นคงแน่นอน 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเพิ่มทักษะและเทคนิคต่างๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - สามารถได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ - สามารถส่งเสริมให้คนในชุมชนใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้ - สามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย - สามารถหาตลาดรองรับใหม่ ๆ ได้ - ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน <p>การไปดูงานนอกสถานที่กับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คนที่ทำงานและมีความชำนาญยังมีน้อย - ตลาดแหล่งจำหน่ายยังเป็นของคนชั้นระดับชาวบ้าน - ทำให้ราคาจำหน่ายค่อนข้างต่ำ

